

Tarkkaamattomuus liikenteessä

Helppoja vinkkejä teeman käsittelemiseksi ala- ja yläkouluissa tai nuorisotalolla.

Tavoitteena on saada lapset ja nuoret ymmärtämään oman kokemuksen kautta, ettei kahden asian tekeminen yhtä aikaa liikenteessä ole mahdollista eikä turvallista.

1. Pallonheitto

- Tarvittava materiaali: pallo, puhelin
- Kopitellaan palloa yksin tai pareittain, aluksi ilman häiriötekijöitä ja tämän jälkeen erilaisia häiriötekijöitä mukaan ottaen (esim. viestin kirjoittaminen kännykällä)
- Keskustellaan kokemuksista:
 - Kuinka häiriötekijät vaikuttivat tehtävän suorittamiseen?
 - Mitä kaikkea keskittymisen herpaantumisen myötä voidaan liikenteessä missata?
 - Mitä muille voi aiheuta tarkkaamattomasta ajamisesta, mitä itselle voisi aiheutua?
 - Onko puhelimen käyttö aivan välttämätöntä liikenteessä ollessa?
 - Mitä voisit tehdä vähentääksesi omaa tarkkaamattomuuttasi?

2. Jalankulkijan pujottelurata

- Rakennetaan yksinkertainen pujottelurata/sokkelo esim. maalarinteipistä
 - Rata kävellään kahteen kertaan. Molempien kertojen suoritus aika mitataan ja lopuksi vertaillaan aikoja keskenään.
 - Ensimmäisellä kerralla oppilas vain kävelee radan läpi. Toisella kierroksella oppilas kirjoittaa kännykällä ennakkoon sovitun viestin, kunnes rata on kävelty loppuun saakka. Lopuksi verrataan aikoja ja keskustellaan havainnoista.
- Kuinka häiriötekijät vaikuttivat tehtävän suorittamiseen? Mikä oli vaikeaa?
 - Onko henkilöillä kokemuksia vastaavanlaisista tilanteista liikenteessä?
 - Mitä kaikkea keskittymisen herpaantumisen myötä voidaan liikenteessä missata?
 - Mitä voisit tehdä vähentääksesi omaa tarkkaamattomuuttasi?

Kuvalähde: Mari Voutilainen / Liikenneturva

3. Kirjoitustesti

1. Kirjoita ensin teksti ”Kun ajat, aja” ja sen jälkeen numerot 1-11. Kaveri ottaa ajan.

Teksti: _____

Numerot 1-11: _____

2. Kirjoita sen jälkeen sama teksti ja numerosarja siten, että kirjoitat vuorotellen yläriville yhden kirjaimen ja alariville yhden numeron: K, 1, u, 2...jne. Kaveri ottaa ajan.

Teksti: _____

Numerot 1-11: _____

Verrataan aikoja; mitä tapahtuu kun keskittyy yhden tehtävän sijasta kahteen tehtävään samaan aikaan? Keskustellaan havainnoista.

4. Tarkkaamattomuusvideot

- Katsotaan aluksi 3-5 lyhyttä kampanjavideota (opettaja/ohjaaja valitsee sopivat):
 - Liikenneturva: <https://www.youtube.com/watch?v=GdgJULmMwiM>
 - Rådet for Sikker Trafik (Norjalainen): <https://www.youtube.com/watch?v=g5hF9Vy5T1Y>
 - Rådet for Sikker Trafik (Norjalainen): <https://www.youtube.com/watch?v=QNaXiBCoMh8>
 - AAA Distracted Teens Crash Causation: https://www.youtube.com/watch?v=pQZ1_ogEmWo
 - Walking While Texting: https://www.youtube.com/watch?v=tm2lfv3_ELc

- Tämän jälkeen keskustellaan nuorten omista kokemuksista ja videoiden herättämistä ajatuksista. Voidaan tarvittaessa jakautua ryhmiin.
 - Minkälaisia omakohtaisia kokemuksia nuorilla on tarkkaamattomuudesta?
 - Onko liikenteessä keskittymisen herpaantuminen yleistä oppilaiden mielestä?
 - Onko tyttöjen ja poikien välillä eroa kännykän käytössä liikenteessä?
 - Miten nuorten vanhemmat tai kaverit käyttävät kännykkää liikenteessä?
 - Mitä kaikkea keskittymisen herpaantumisen myötä voidaan liikenteessä missata?
 - Mitä muille voi aiheuta tarkkaamattomasta ajamisesta, mitä itselle voisi aiheutua?
 - Kannattaako puuttua kuljettajana toimivan vanhemman tai kaverin kännykän käyttöön autossa?
 - Onko puhelimen käyttö aivan välttämätöntä liikenteessä ollessa?
 - Mitä voisit tehdä vähentääksesi omaa tarkkaamattomuuttasi?

5. lidan onnettomuustarina (5.lk-)

- Opettaja lukee alla olevan lidan tarinan tai lapset lukevat sen toisilleen pienryhmissä:

*16-vuotias lida oli menossa kaverinsa Veeran luokse kylään. Hän polki rauhallisesti tien oikeaa laitaa, koska tien varrella ei ollut kevyen liikenteen väylää. Ajaessaan **hän kuunteli musiikkia kuulokkeilla.***

Veera asui omakotitalossa, joka oli tien toisella puolella melkein tien vieressä. Kun Veera kääntyi pihatielle, hän ei vilkaissutkaan taakseen tai näyttänyt suuntamerkkiä. Takaa tuli pakettiauto, jota hän ei huomannut. Se oli juuri lähtenyt ohittamaan lidaa. Kuljettaja arveli lidan jatkavan matkaansa edelleen eteenpäin. Kuljettajan yllätykseksi lida kääntyikin suoraan pakettiauton eteen. Kuljettaja ehti hiukan väistää vasemmalle ja aloittaa jarrutuksen. Auto törmäsi pyöräilevään tyttöön oikealla etukulmallaan. lida paiskautui kulkusuuntaan nähden oikealle ojaan. lida loukkaantui niin vakavasti, että jäi makaamaan ojaan tajuttomana. Pakettiauton kuljettaja hälytti ambulanssin.

Sairaalassa lida tuli tajuihinsa ja kyseli uuden kypäränsä perään. Se oli haljennut moneen osaan onnettomuudessa. Kova päähän kohdistunut isku aiheutti lidalle kasvoihin ruhjeita ja haavoja. Niistä jäi arpia muistoksi. Muuten hän selvisi kypärän ansiosta aivotärähdyksellä. Jalan ja käden murtumat saatiin hoidettua kipsein.

- Oppilaat pohtivat onnettomuuden syitä: Miksi onnettomuus tapahtui? Voisiko tuollainen tilanne/onnettomuus sattua minulle? Miksi voisi sattua? Miksi ei voisi sattua? Miten onnettomuus olisi voitu estää? Mitkä ratkaisut lievensivät onnettomuuden seurauksia?
- Lisäohjeita opettajille tarinan käsittelyyn (sivu 2 ja sivu 9):
www.liikenneturva.fi/sites/default/files/materiaalit/Opettajille/onnettomuustarinat.pdf

6. Kännykätön koulupäivä/välitunti

- Koulupäivän/välitunnin alussa aamulla kerätään puhelimet pois, iltapäivällä keskustellaan kokemuksista.
 - Kuinka päivä/välitunti sujui ilman kännykkää? Fiilikset?
 - Kuinka se poikkesi ”normaalista”?
 - Mitä oppilaat tekivät esim. välitunneilla kännykän käytön sijaan?
- Teemapäivän aikana oppitunneilla kannattaa käsitellä tarkkaamattomuutta ja toteuttaa toimintamalleja, jotka eivät edellytä kännykän käyttöä (3, 4 ja 5).

Kuvat: Liikenneturva